

In memoriam Wim Hoogewey

16-05-1927

17-10-2018

Wim Hoogewey was een markant figuur. Als je hem zag, dan straalde er iets van hem uit. De allereerste plannen voor een bijzonder park komen ook bij hem vandaan. Een park is mooi voor de buurt, maar een arboretum zegt zoveel meer en vereist ook een heel andere aanpak. Met z'n allen hebben we iets ontwikkeld, dat in de omgeving zijn weerga niet kent. Dankzij zijn grote kennis van de natuur en in het bijzonder van de houtige gewassen is hij leider geworden van een specialiteiten park met veel streekgebonden bomen en struiken. Zijn kennis was enorm, maar zijn kennissenkring (vakkennis) nog groter. We bezochten veel arboreta en kwekerijen om op de hoogte te blijven van de vernieuwingen, die we eventueel in het park zouden kunnen toepassen. Dankzij deze studiereizen kwam het rosarium in 1997 tot stand. Ook de toen actuele hosta, helleborus en grassenborders zijn mede met hem bedacht en ten uitvoer gebracht. Tijdens een studiereis naar Appelteren ontdekten we al de groene Sedum dakbedekking. Ook hier was Wim een voorstander van en zo kwam er het groene 't Weetpuntdak!! Het arboretum is zodoende mede door Wim altijd al een voortrekker geweest voor het groen in de gemeente en een voorbeeld voor de omgeving. We missen Wim heel erg vanwege zijn projecten. Kennis is macht en die had hij, zowel letterlijk als figuurlijk. We zullen veel aan hem denken als we naar het witte beeld in 't Weetpunt, naast de historische kast, kijken. Deze kast heeft hij destijds zelf ingericht.

Laten we allen gedenken, dat hij een geweldige man is geweest, voor zowel de vereniging als de stichting. Ik ben blij, dat ik lang met hem heb mogen samenwerken.

Leny Mars, vicevoorzitter

Uit de oude doos

Het jaar 2018 loopt op zijn einde en het nieuwe jaar staat in de startblokken. Een goede gelegenheid om je papieren weer eens op orde te brengen.

Ik stuitte op een stapel oude exemplaren van onze Wetenswaard. Bovenop lag jaargang 1 nummer 1. Het was een groen A4-tje, niet zo'n mooie uitgave zoals nu, maar nog heel eenvoudig met de typemachine getypt. Fier bovenaan prijkt: "INFORMATIEBLAD voor leden, vrijwilligers en belangstellenden".

Het toenmalige bestuur verontschuldigt zich voor de eenvoudige uitgave, maar wil met deze eerste uitgave, hoe simpel ook opgezet, een start maken met een regelmatige informatie richting de vrijwilligers.

De toenmalige voorzitter Anton van der Ploeg, werd door de redactie, toen gevormd door Wim van Dorp, gevraagd om iets te schrijven. Hij begon te vertellen dat de vakantieperiode ten einde liep en dat het 'normale' leven zijn ritme hernam. Het bestuur belooft dat in de toekomst de lay-out zal worden verbeterd. Zij heeft woord gehouden, want we hebben nu een Wetenswaard die in de loop van de tijd is geëvolueerd van een los velletje naar een mooi blad. Er werd tevens een oproep gedaan om een originele naam voor het blad te bedenken en die op te sturen naar de redactie.

Vervolgens memoreerde hij dat het op 1 april 1998 zo ver was dat wij effectief het beheer en de ontwikkeling van het Arboretum Munnike Park formeel van de Gemeente Zwijndrecht hebben overgenomen. Vrijdag 27 april kreeg dit een officieel tintje tijdens een bezoek aan het park van het gehele gemeentebestuur. Toenmalig wethouder J.J. Vogelaar en ons bestuurslid Wim Hoogewey wisselden indrukwekkende kokers uit, versierd met linten, met daarin de officiële contracten en tekeningen betreffende de beheersovereenkomst tussen de Gemeente Zwijndrecht en onze vereniging.

Een trouwe groep van ca 15 enthousiaste vrijwilligers werkte regelmatig op dinsdagavond (ja, u leest het goed) en zaterdagmorgen in het park.

De werkzaamheden waren het eerste jaar zeer monotoon, het wieden van onkruid nam een groot gedeelte van het werk in beslag. Om de werkzaamheden wat te verlichten werd er begin juli een motorhakfrees aangeschaft. Hierdoor konden de handmatige wiewerkzaamheden zo'n driekwart worden teruggebracht.

- *Begin aanleg van het Munnikepark*

- *Planten van de eerste bomen*

- *Hulp van onze vrijwilligers*
In september plaatste de gemeente Zwijndrecht het infocentrum en de bijbehorende loods. Veel van onze vrijwilligers hebben

hierbij een flinke bijdrage geleverd, want alle kopse kanten van de balken waaruit het gebouw is opgebouwd, moesten in de menie worden gezet voordat het kon worden opgebouwd. Later, toen het gebouw er stond is het door ons groen geverfd.

- *Opening gebruik van 't Weetpunt*

- *Ons onderkomen in de bouwkeet, een beetje kleine ruimte, maar wel gezellig*

Voordat we dit mooie gebouw hadden was ons onderkomen een schaftkeet, gekregen van de gemeente, en een stalen container. Er was geen stroom en water, dus brachten we zelf

thermosflessen koffie mee. De ruimte in de schaftkeet was erg beperkt en met 8 mensen snel gevuld, maar met wat inschikken kon iedereen er toch in. Ons gereedschap, dat we voorheen van huis mee brachten, kon nu in de stalen container worden opgeborgen, wat een hele verbetering was.

- *De eerste aanplanting*

Met een nog jong park, met kleine boompjes en struiken er in, werd er plezierig gewerkt. Van der Ploeg schreef dat de ervaringen van de vrijwilligers duidelijk optimistisch waren, zeker zodra er gebruik kon worden gemaakt van de nieuwe accommodatie. Hij hoopte dat ons vrijwilligerswerk aanstekelijk zou werken en er zich nieuwe mensen zouden aanmelden om actief deel te nemen aan de ontwikkeling van het Arboretum Munnike Park.

“Uw hulp”, schreef hij, “wordt zeer gewaardeerd”. En dat is iets wat nog steeds geldt.

Jan Beerentemfel

Nieuwe border

Twee jaar geleden hebben wij de gele border onderhanden genomen.

Verschillende soorten beplanting is hier ingekomen en ook is er een gedeelte met grassen aangeplant. Inmiddels is de border aangeslagen en op dit moment kleurt hij in donkergele herfstkleuren.

De border links daarnaast was in de loop van de tijd een wildernis geworden deze stond nu op de nominatie om aangepakt te worden. Er

is een plan voor deze border gemaakt door een hovenier, maar wij hadden wensen die wij niet in het plan terug vonden. Daarop werd een nieuw plan ontworpen. Dat bevatte wel elementen die gewenst waren, maar voldeed nog niet helemaal zoals wij dat voor ogen hadden. Het derde en laatste plan was wel in lijn met het gevraagde en wordt nu ook zo uitgevoerd.

Als eerste is de oude border gerooid; bijna alle beplanting is er uitgehaald, behalve enkele struiken die wij graag wilden behouden. Verder zijn opschot, onkruid en oude stronken machinaal verwijderd. Alle bestaande bomen zijn blijven staan.

Daarna is er een sleuf gegraven en daarin is een drainagebuis gelegd. Die buis moet er voor gaan zorgen dat het regenwater wordt afgevoerd, zodat de border niet te nat wordt. De drainage is aangesloten op een bestaande buis die afwatert in de kleine sloot langs het fietspad. Zoals velen van ons weten is dit een zeer drassig stukje en nu het toch open lag was de drainage snel geplaatst.

Daarna is de grond bewerkt en is er bemeste grond met compost opgebracht. Om een goede menging te krijgen is de grond gefreesd en is daarna nog extra bemest.

De volgende stap was het aanplanten van de nieuwe beplanting. Inmiddels staat 90% van alle planten en struiken er in; de ontbrekende struiken zullen spoedig worden nageleverd. We verwachten dat alles nog dit jaar gereed zal komen. Aan de voorkant van de border is de beplanting laag gehouden; het geheel loopt op naar de achterkant zodat er een natuurlijke, wat hogere afscheiding ontstaat met de erachter gelegen huizen.

We hebben gezocht naar beplanting met een geweldige bloeiwijze of met een apart blad. Veel struiken zijn net even anders dan de gangbare soorten, waardoor we uiteindelijk een sortiment hebben samengesteld dat aandacht zal trekken van bezoekers.

Loop regelmatig langs deze border en kijk hoe hij zich ontwikkelt.

Jan Beerentemfel

Natuuractiviteiten voor de jeugd

We helpen de vogels de winter door

De vogels in Zwijndrecht komen niets te kort. De jeugd heeft hard gewerkt om lekkere hapjes voor de vogels te maken.

Alle Zwijndrechtse tuinen zijn nu een vogelparadijs geworden.

De vrijwilligers IVN Scharrelkidsmedewerkers Nanda, May, Sander, Annie, Leo, Lidy

Natuurwerkdag

Ook in de late herfst is er altijd veel te zien en te rapen in de natuur. Dat hebben de IVN-Scharrelkids dan ook volop gedaan. Op 3 november was er bijvoorbeeld een Natuurwerkdag. Ook de (groot)ouders waren welkom. Ze hebben gesjouwd, geknipt en takken gevlochten. De wilgenmand is ontdaan van zijn wilgenpruik en de takken zijn gevlochten

tussen de bomen. Als dank voor al dit harde werken kreeg iedereen een pakket bloembollen cadeau. Zo kunnen ze in het voorjaar terugdenken aan deze geweldige natuurmiddag.

Herfststukje maken

Op 7 november kwamen de kinderen van Yes Ridderkerk met de bus naar het park. Ze hadden allemaal een mandje meegenomen. Rood, geel, bruin, klein en groot... Ze zochten prachtig gekleurde herfstbladeren en stopten ze in hun mandje. Daar maakten ze een mooi herfststukje mee als verrassing voor thuis. Zo is de BSO zeker leuk!

Uilenballen pluizen

Ook dit jaar kan je uilenballen pluizen in het bezoekerscentrum 't Weetpunt.

De vogelwerkgroep van de Stichting is op zoek gegaan naar braakballen. Gelukkig zijn er genoeg braakballen gevonden. Daarna konden 12 vrienden onderzoeken wat er wel allemaal in een braakbal zit. Hun verbazing en enthousiasme was groot. Schedels, tanden, kiezen, wervels, ribben van vogels en muizen en zelfs een schouderblad.

En heel bijzonder: een skelet van een vleermuis. Deze groep heeft genoeg kennis opge-

daan voor hun eerst volgende spreekbeurt op school!

Kerstrun

Op woensdagavond 19 december werd een Kerstrun gehouden op de Hooge Nesse. Deelnemers genoeg! Iedereen was in kerst-outfit gekomen. De paden waren versierd met lichtjes en lopen maar.... 400m, 600m en zelfs nog veel meer. Na afloop was er warme chocolademelk en kon er brood worden gebakken boven het kampvuur. Dit festijn was georganiseerd door de Toppies, met medewerking van Vrijwilligers van 't Weetpunt.

Kerst-lampionwandeling

Fijn: met je brandende lampion in de hand een mooie wandeling maken door het

Arboretum. Het park was versierd met 12 afbeeldingen uit het Kerstvertellingenboek van Dick Bruna; overall stond een lichtje bij. De kinderen en hun ouders hebben genoten van deze spannende wandeling met een brandende lampion. Binnen was er voor iedereen warme chocolademelk met een kerstkransje. Tot slot mochten de kinderen een kerstengel kleuren en die ging dan met een wens in de kerstboom. Alle bezoekers zijn welkom om de wensen van de kinderen in deze mooie kerstboom te bewonderen.

*De vrijwilligers van 't Weetpunt
Nanda, Attie, Annie en Lidy*

Kerststukjes maken Stichting
Maandagavond 10 december 2018 was het weer zover. Zoals de laatste jaren gebruikelijk konden er weer kerststukjes gemaakt worden door de vrijwilligers van de Stichting. Hier is dan ook weer ruimschoots gehoor aan gegeven.

Al met al waren er bijna 35 personen aanwezig. Nadat iedereen zijn of haar kopje koffie of thee al dan niet met een kerstkransje gescoord had, hield Wim Los (voorzitter van de Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard) een korte wervende toespraak. Hij heette iedereen welkom en maakte meteen weer van de gelegenheid gebruik om een oproep te doen voor nieuwe vrijwilligers en dan gastvrouwen en -heren in het bijzonder. Hierna volgde een korte uitleg van Metha van

der Net met tips en trucs om een mooi kerststuk op te zetten.

Vervolgens ging een ieder enthousiast aan de slag en na een krappe anderhalf uur stonden alle tafels vol met prachtige kerststukken. Ter afsluiting waren er hapjes en drankjes verzorgd door Harrie en Cees. Rond 22:00 uur hebben we de avond afgesloten. Wederom een geslaagde avond die zeker weer voor herhaling vatbaar is.

Dank aan de Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard die deze avond aangeboden heeft aan haar vrijwilligers en dank aan Metha voor het begeleiden en organiseren.

Harrie

Bomen en struiken in het Arboretum
Na de zeer droge periode van afgelopen zomer hebben we de balans opgemaakt: hoe staat het park erbij? Bij de eerste blik valt het wel mee maar als je goed kijkt is te zien dat onze bomen wel te lijden hebben gehad.

Niet allemaal, maar een enkeling heeft het zeker moeilijk gehad en er zijn er zelfs die het niet hebben gered. Ook heeft de kastanjebloedingsziekte toegeslagen; twee exemplaren zijn dermate aangetast dat we hebben moeten besluiten ze te laten omzagen. Er loopt een aanvraag voor een kapvergunning bij de gemeente Zwijndrecht. We willen geen risico lopen dat er spontaan takken van de kastanje afbreken en dat deze takken mensen verwonden.

Bij de overige kastanjes zijn ook sporen aanwezig van de kastanjebloedingsziekte maar deze bomen zijn nog niet zo ver dat ze moeten worden gerooid. Er ontstaat een te groot gat als we alles in één keer kappen, dus krijgen die bomen nog even respijt.

In de afgelopen jaren zijn onze bomen uitgegroeid tot volwassen exemplaren; mooie nieuwe takken zijn gevormd, maar soms zitten die elkaar in de weg en moet er worden ingegrepen. Ook dood hout is er ontstaan en ook dat zal er uitgehaald moeten worden.

Omdat de bomen hun uiteindelijke vorm hebben aangenomen zitten deze takken vaak hoog in de bomen. Wij als vrijwilligers zijn niet in staat om hoog in de bomen te klimmen en deze te verwijderen. Daarom komt er op dinsdag 18 december een gespecialiseerd bedrijf om deze klus te klaren. Als u deze Wetenswaard leest is de klus reeds geklaard. Volgend jaar kunnen we dus weer genieten van een mooi park met gezonde bomen die een fraaie kroon dragen.

Jan Beerentemfel

Kerststukje maken vereniging

Half november kreeg ik een uitnodiging om een kerststukje te komen maken op 11 december. Ik help sinds afgelopen zomer mee in het arboretum, wat ik ontzettend leuk vind. Dus..... kerststukje maken....

Maar ik heb helemaal geen groene vingers? Help!!

Geeft niks, werd me verzekerd. We helpen je wel. Dus ik ging gewapend met een bakje en een snoeischaartje naar 't Weetpunt.

Een sfeervol spoor van kaarsjes wees de weg van de parkeerplaats naar 't Weetpunt, waar Jopie en Els al klaar stonden met koffie of thee en een stukje kerststol.

Na een hartelijk welkom door onze voorzitter Jan, mochten we aan de slag.

Ongelofelijk, wàt een keus aan groen en decoratiemateriaal. Ik zag sequoia, nobilis, conifeer, hulst, skimmia, allerlei takken met besjes en nog veel meer waar ik de naam niet

van weet. Een bloemist zou er jaloers op worden.

En wat een getalenteerde kerststukjesmakers liepen daar rond zeg. Het ene stuk werd nog mooier dan het andere. Die hadden het zo te zien vaker gedaan.

Maar gelukkig, Meta liep rond als een vol-leerd docent, om mensen zoals ik op weg te helpen. En ook Tine was goud waard met waardevolle aanwijzingen.

En geloof het of niet, ik maaakte me (met deze hulp) toch een mooi kerststuk; mijn man was later op de avond vol bewondering. Maar ja, die had de rest niet gezien, hahaha.

Nog even opruimen met z'n allen en toen was het tijd voor een glaasje wijn of fris. De catering had schalen vol lekkere hapjes gemaakt. Het was reuze gezellig en het werd heel wat later dan de voorgespiegelde half tien. Vol inspiratie voor een volgende keer ging ik naar huis.

Kortom, het was een zeer geslaagde avond.

Hanny Glastra van Loon

Uit het rosarium – Rosa Bonica

Half december, we hebben de eerste nachtvorsten al achter de rug, maar roos Bonica staat nog wat na te bloeien in het park.

- *Afb afkomstig van De Wilde Rozen*

Ondanks de gure koude wind staan de bloemen er vrij gaaf bij. Bonica bewijst weer eens dat zij haar naam niet voor niets heeft. Bonica is een Spaanstalige meisjesnaam met een betekenis die verwant is aan bonito, bueno enz. wat zoiets wil zeggen als: leuk, aardig, goed. En die benamingen gelden allemaal voor deze roos. Haar officiële naam is Bonica 82, want dat is het jaar waarop de Franse rozenveredelaar Meilland haar ten doop hield. Bonica is een sterke trosroos die gezond en goed winterhard is en weinig last heeft van schimmels en ziektes. Ze bloeit rijk van juni tot de vorst invalt. En dat kan dus pas in december zijn. Het enige minpuntje is het gebrek aan geur, maar dat is dan ook het enige. Het is een roos die in elke tuin tot haar recht komt, want er zijn maar weinig rozen met zo'n goede gezondheid, zo'n goede struikvorm, zo'n rijke bloei en zo'n lange bloeiduur. Bonica kreeg dan ook niet voor niets een Award (prijs) van de Engelse Royal Horticultural Society.

In mijn tuin staat Bonica in de halfschaduw, tussen allerlei vaste planten in en daar handhaaft ze zich prima. Ik zorg er wel voor dat de harde groeiers haar bladeren niet verdringen, want dat kan schimmelziekten veroorzaken. In het voorjaar neem ik sommige opdringende planten zo nodig wat terug. De zachtrose

kleur van de bloemen past goed bij vrijwel alle bloemkleuren; bij het zachte blauw van geranium Rozanne en nepeta Six Hill Giant, maar ook bij het harde blauwige paars van phlox Blue Paradise. Daardoor combineert Bonica niet alleen met vaste planten, maar ook met andere rozen. Als Bonica niet wordt gesnoeid, kan ze uitgroeien tot 150 cm, maar gesnoeid blijft ze onder de meter.

Wilma

Onderzoeksproject

'Waterpiepers langs de Devel'

In de Zwijndrechtse Waard zijn waterpiepers al jaren een trouwe wintergast. Een vogelsoort met het formaat van een huismus, die met name een grijs uiterlijk hebben. Vooral saai dus aan de buitenkant, maar het verhaal wat ze vertellen is daarentegen razend interessant.

In oktober arriveren de eerste exemplaren van deze piepersoort. Ze houden zich graag op in het kleilandschap van de Zwijndrechtse Waard. Op spruitenakkers, langs slootkantjes, op de oevers van de Oude-Maas en in natte weilanden. Overal kan je ze in het open landschap eigenlijk wel tegen komen. Soms alleen, maar meestal zijn ze wel met meer. Maar waar komen ze eigenlijk vandaan, die waterpiepers?

Als we de Duitse naam van deze vogel zien is dat wel gelijk duidelijk: Bergpieper. Waar wij deze grijze vogeltjes associëren met water en natigheid, doen de Duitsers dat met bergen. Het is namelijk een typische bergsoort, die in gebergtes als de Alpen en de Pyreneeën tot broeden komt. Daar broeden ze in typische

bergweitjes, maar kunnen ook op aanzienlijke hoogte voorkomen. In de winter kan je daar als insecteneters beter maar niet zijn. De bergen verdwijnen dan onder een dik pak sneeuw, zodat het voor waterpiepers geen pretje is om daar te blijven. In het najaar gaan ze dus op trek naar warmere streken. Het interessante met deze soort is echter dat ze die niet alleen in het zuiden zoeken, zoals de meeste vogels. Vele soorten uit Scandinavië, waaronder ook de vergelijkbare oeverpieper, trekken bijvoorbeeld pal naar het zuiden. Nee, een groot gedeelte van de waterpiepers trekt juist naar het noordwesten. Tegen de stroom in, maar wel omlaag vanuit de bergen. Naar het warmere zeeklimaat.

En rond oktober komen dus tientallen exemplaren in de Zwijndrechtse Waard om hier de winter door te brengen. Overdag verspreiden ze zich, maar in de nachten zijn ze met elkaar. Ze slapen namelijk op zogenaamde slaappleats, waar ze gezamenlijk de nacht doorbrengen. In de rietkragen van de Devel is zo'n slaappleats. Daar kan je met wat geluk wel tot over de honderd waterpiepers treffen, die al roepend het riet induiken. De volgende dag vertrekken ze vervolgens weer, net voor zonsopkomst, om in de buurt te gaan foerageren.

Dat is wat we in het algemeen weten van de waterpiepers in de Zwijndrechtse Waard, maar eigenlijk houdt het dan ook op qua kennis. Is het bijvoorbeeld echt zo dat 'onze' waterpiepers uit de Alpen komen? En komen waterpiepers meerdere jaren op dezelfde plek om te overwinteren? Hoe oud kunnen ze eigenlijk worden? Is het nu ook echt aantrekkelijk om als waterpieper hier in de Zwijndrechtse Waard te overwinteren, wat is hun conditie? In deze en nog meer vragen hoop ik een antwoord te vinden met een vrijwillig onderzoeksproject naar deze fascinerende soort. Een algemene wintergast waar in Nederland nagenoeg niks van bekend is. In november dit jaar ben ik daarom begonnen om op de slaappleats waterpiepers te vangen en te ringen voor onderzoek. Daarbij meet ik de vogels en voorzie ze van een ring van het Vogeltrekstation. Daarop staat een unieke

code. Wanneer een vogel elders of hier weer door mij wordt gezien, kan dus wat gezegd worden over verplaatsing of juist plaatstrouwheid. Daarom is een grote slaappleats, die goed te benaderen is (met toestemming van het Waterschap Hollandse Delta) zoals in de Devel, uitermate geschikt voor dit onderzoek. In de twee bezoeken die ik nu heb gebracht zijn nu zeven waterpiepers van een ring voorzien en weer losgelaten. Wat zullen zij mij en u gaan vertellen?

Overigens heeft het ringonderzoek nu ook al een interessante vangst van een andere vogelsoort opgeleverd: de Cetti's Zanger.

Momenteel zitten veel Cetti's Zangers in het riet, waarvan ik er al vier heb gevangen. Eén daarvan was zelfs al geringd, en het bleek zowaar een vogel uit België. Pas de derde Cetti's Zanger die in Nederland is gevangen met een Belgische ring! Zo geeft één vangst van een soort al een heel nieuw licht op de bewegingen die plaatsvinden binnen een soort. Altijd heerste namelijk de gedachte dat we in de Zwijndrechtse Waard als uitloper fungeren van de Biesbosch, wat Cetti's Zangers betreft. Vanuit dat grote gebied zouden de Cetti's Zangers de Zwijndrechtse Waard hebben gekoloniseerd. Door de vangst van één zo'n Belg blijkt al dat we de capaciteiten van een 'standvogel' als de Cetti's Zanger onderschatten, nu blijkt dat ze ook gewoon vanuit België in staat zijn hierheen te vliegen. Dit voorval laat gelijk al het nut van het ringen en vangen van vogels zien. We komen daardoor veel meer van vogels te weten en we

kunnen ze dan, indien nodig, ook beter beschermen.

Ook van de waterpiepers hoop ik deze winter en de komende winters veel te weten te komen. De vogels lijken gelukkig geen moeite te hebben met het feit dat ik om de paar weken een uurtje op de slaapplaats ben. Tijd kost het dus wel, maar dat is het waard! De ringen die ik gebruik voor het onderzoek kosten echter geld, maar dankzij een bijdrage van de Werkgroep Flora en Fauna Zwijndrechtse Waard kan ik deze gelukkig vergoeden. Dank daarvoor!

Cornelis Fokker

Langzaam

Winter, jij bent een slechtaard
in de huizen verstop je je
als een kind zie ik je alle scholen
binnen hollen met je lichaam
in een tas o winter jij bent
een slechte meester

een klein beetje vuurwerk daarmee
ben ik tevreden o winter geef mij
wat vrolijkheid knip een stuk
van deze middag af gooi een sprookje
in het water van de nacht
o slechte meester

dag slechte winter, scharenslijper
met geschramde knieën hol je
over de speelplaats als knikkers
uit de wolken van een hemel naar het blauwe
hemd waar het witte krijtje rijdt van een
slechte meester

Hans Lodeizen

De taxus

Taxus is een van de populairste coniferen. In het Munnikepark zijn dan ook diverse perken afgezet met lage taxushagen, bijvoorbeeld de perken van het rosarium en de kruidentuin.

We mogen heel blij zijn met dit destijds genomen besluit, want als de haagjes van buxus waren geweest, hadden ze allemaal vervangen moeten worden in verband met aantasting

door de buxusmot. *Taxus baccata* wordt niet voor niets de koning onder de haagplanten genoemd: taxus is erg gemakkelijk te snoeien (ook op hogere leeftijd), is onderhoudsarm, kan zeer oud worden en verdraagt veel schaduw. Ook flink beschadigde of sterk gesnoeide struiken lopen weer opnieuw uit. Dat maakt de taxus tot een ideale haagplant; een hele goede vervanging van een zieke buxusheg. *Taxus media* soorten, die wat langzamer groeien zijn ook geschikt voor vormsnoei tot bollen e.d.

Taxus geeft mij altijd herinnering aan mijn jeugd. Ik woonde in Amsterdam, vlak bij Artis. Ik kon in mijn bed de zeeleeuwen horen brullen. Mijn ouders hadden een gezinsabonnement van Artis, zoals meer families in de buurt. Er was bar weinig groen in de omgeving en in Artis was voor kinderen veel te beleven. Op woensdagmiddag mocht je bijvoorbeeld de oppassers helpen. Dan begon je onderaan de ladder op de kinderboerderij. De meeste oppassers waren gemoedelijke mannen die niet alleen de dieren verzorgden, maar ook veel geduld hadden met kinderen. Voor de volhouders op de kinderboerderij lag een verleidelijke toekomst te wachten. Als je vaak hielp en al wat ouder was, werd je bevorderd. Dan mocht je ‘ome Nico’ helpen bij de beren, of ‘ome Jan’ bij de wolven. Bij zo’n oppasser mocht je dan het nachthok helpen aanvegen of vers stro rijden in een echte kruiwagen. Daarbij hoorde wel een ontgroeningsritueel, waar geheimzinnig over werd gedaan. Toen ik de eerste keer mocht helpen vroeg ome Jan mij of ik even bij de olifanten wat ‘ooievaarskuitenvet’ wilde halen. En dat deed ik, blij met deze gewichtige opdracht. Ik ging dus

met een kruiwagen naar de olifanten. Daar lachten de oppassers mij vrolijk uit, legden zo'n enorme olifantendrol in de kruiwagen en zo moest ik weer terug, met het schaamrood op mijn kaken over mijn naïviteit. Er stonden destijds veel taxussen in Artis, want die waren altijd groen en makkelijk voor de verzorging. En op een saaie winterdag stak een van de grote jongens een taxusbes in zijn mond. Ik was er van overtuigd dat iemand na het eten van één zo'n bes een wisse dood zou sterven en wachtte dan ook gespannen af welk vreselijk drama zich zou gaan voltrekken. Maar er gebeurde helemaal niets! Wat ik toen niet wist, is dat niet de rode bessen giftig zijn, maar de bruine pitjes in de bessen wel. En meestal worden die uitgespuugd, want ze zijn behoorlijk bitter. Maar als iemand die pitjes wél opeet, dan kan dat zeer ernstige gevolgen hebben: braken, buikkrampe, diarree zijn de minst gevaarlijke symptomen. Bij een zware vergiftiging volgen daarna hartritme-stoornissen, stuipen, een sterke daling van de bloeddruk en een plotselinge dood door ademstilstand. (U begrijpt dat ik dit even gegoogeld heb). Ook dieren worden getroffen door het gif van de taxus. Ik herinner mij een rechtszaak van een paar jaar geleden, waarbij twee paarden waren overleden door het snoepen van de taxushaag van de buurman. Vogels eten veel taxusbessen, maar poepen de pitjes al snel weer uit, waardoor het gif zijn werking mist. Wist u dat het snoeiafval een belangrijk onderdeel vormt voor de stof die bij chemotherapie wordt gebruikt? De Stichting Taxus Taxi is in de zomermaanden actief met de inzameling van taxussnoeisels. Zie hun website: www.taxustaxi.nl

Wilma

Conny van Schaik moet bezig blijven

“De kinderen gingen naar school en ik had even geen werk”, vertelt Conny van Schaik, druk bezig met het opruimen van de kerstversieringen terwijl ze de regie over haar kinderen inclusief een vriendje geen moment verliest.

“Ik moest wat te doen hebben en mijn oog viel op een advertentie van het IVN, waarin

schoolgidsen werden gevraagd. Ik houd van de natuur en geniet er van, hoewel ik er nooit een speciale band mee had. Ik solliciteerde en mocht een cursus volgen. Eigenlijk een toevalstreffer dus“. De combinatie van het werken met leerlingen in de basisschoolleeftijd en de afwisseling in werkzaamheden sprak haar aan. Nu heeft ze de ene keer te maken met kleuters in de leeftijd van 4 tot 6 en dan weer met leerlingen uit groep 7 en 8. Dat is dus bijvoorbeeld een kabouterspeurtocht, dan wel een bomenplantdag, waar zij trouwens vorig jaar nog een stukje over schreef. Of met de boot naar de Sophiapolder, waar altijd ouders bij moeten zijn. Afwisseling genoeg dus.

Ongeveer een half jaar volgde zij de cursus die zowel theoretisch als praktisch was. Toen ging zij aan de slag. “We werken op 't Weetpunt, de kinderboerderij en de Sophiapolder”” Later in het gesprek blijkt dat ook H.I.

Ambacht een bezoekje waard is. Daar is namelijk de Frelustal waar zo'n vijftiental bijzondere koeien en schapen rondlopen. De schoolgidsen van de IVN zijn altijd met z'n tweeën en geven steeds aangepaste lessen. Volgens Conny blijven ze zo ook leren. “Je bent nooit uitgeleerd over de natuur” zegt ze. Er zijn veel kinderen die de natuur eng vinden, vooral als ze gewend zijn aan het turen op een scherm. Wie op een goede manier begeleid wordt, komt niet alleen buiten, maar krijgt er meestal veel plezier in. In compost wroeten lijkt vies, maar blijkt verrassend als er leven in te ontdekken valt. “We moeten ze wel leren dat het geen pas geeft takken af te rukken, of bloemetjes te vertrappen en kikkers zijn er echt niet om op te blazen. Ook de kleine beestjes moeten gerespecteerd worden. Als je maar goed kijkt, valt daar veel aan te ontdekken. We ergeren ons trouwens aan mensen die menen dat het park geschikt is voor een verjaarspartijtje en de rommel voor anderen laten liggen. Maar ja, daar is dan nooit iemand van het IVN bij”. Wat zij ook ergerniswekkend vindt, is dat mensen hun hond los laten lopen, omdat ze denken dat het park een honden-uitlaatplaats is. “Bah, daar hebben we allemaal last van.”

Inmiddels heeft Conny weer een baan en kan ze haar werk als schoolgids nog maar twee keer per week uitvoeren. Dat vraagt om een strakke planning.” Onze coördinatoren Lidy en Geno zijn daar heel goed in en slagen er voortreffelijk in steeds aan de vraag te voldoen.” Tenslotte hebben alle vrijwilligers uiteindelijk hetzelfde doel voor ogen, ook al draag je daar op een andere manier aan bij, beseft Conny . “Daarom vind ik het goed om eens bij de burens over het hekje te kijken, waar een ander enthousiast mee bezig is. Ik ga er in ieder geval steeds met plezier naar deze uitjes toe”, besluit ze.

Fred

Nieuwjaarsreceptie 2019

Gezellige nieuwjaarsreceptie met een goede opkomst. Er werd door de beide voorzitters een vooruitblik en een terugblik over 2018 gehouden.

Veel is in 2018, zowel in het park als de renovatie van 't Weetpunt en de inrichting van de tentoonstelling, aan werk verzet.

De Hooge Nesse werd ook nog genoemd. Het nieuwe informatiecentrum begint zijn vorm te krijgen en zal dit jaar worden geopend. Ga er beslist eens kijken, het is de moeite waard.

Jan begon met het droevige nieuws, dat op oudejaarsdag Remco van der Pol op 49 jarige leeftijd plotseling is overleden. Hij was sinds kort vrijwilliger van de vereniging.

Ook memoreerde hij het overlijden van onze oudste vrijwilliger en één van de oprichters van zowel de Stichting als de Vereniging, Wim Hoogewey.

Wim Los noemde het overlijden van Willem Monshouwer van eerder dit jaar. Hij was vele jaren lid van Ruimtelijke Ordening.

Tine de Kievit

Sponsoring blijft hard nodig

Een hartenkreet die vele malen in Wetens-Waard is geuit en actueel blijft. We sluiten er dan ook nu weer mee af.

De lijst van sponsors ziet er als volgt uit:

Mevr. L. van der Woude

Jeroen, Nicola en Kristie Tiën

Rien van Linschoten

Pavlov (P.Høvig) en Steven,

Christiaan en Marjolein Høvig

Gooitske, Jelmer en Meerten Hamer

Anne Marie

Wieke, Sanne, Thomas en Inger van der Schoor

Roald, Neline, Maaïke, Anne, Derek,

Madelein, Lennart, Lotte, Emmeke,

Marit en Elbrich van der Ploeg

Huib Jongejan

Robin van Drimmelen, Jadie Cole en

Floor Kracht

Van Leeuwen Rietberg Stichting

Koos en Elly Buijse

Donaties vrienden van het Munnike Park:
minimaal een bedrag ad.€ 25,00. t.n.v. penn.
Ver. Arboretum Munnike Park te Zwijndrecht:
rek.nr. NL54 RABO 0377 5214 34
Lidmaatschap vrijwilligers € 7,00 per jaar

Sponsoring en donaties: St. Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard t.n.v. penn.
Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard, rek.nr. NL39 RABO 0397 6036 14